

Datum

2022-10-17

Vår referens

Heidi Svensson

Miljöinspektör

heidi.svensson@malmo.se

**Remiss från Miljödepartementet - Naturvårdsverkets skrivelse - Uppdrag att utreda åtgärder för att motverka och förebygga spridning av legionellabakterier från kyltorn
MN-2022-10165**

Sammanfattning

Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten har fått i uppdrag att utreda åtgärder för att motverka och förebygga spridning av legionellabakterier från kyltorn. Kyltorn kan, särskilt vid bristfällig skötsel, orsaka sjukdomsutbrott orsakade av legionellabakterier. Befintlig lagstiftning bedöms inte vara ändamålsenlig eftersom många kyltorn finns inom verksamheter som vare sig är anmälnings- eller tillståndspliktiga och därför inte finns registrerade hos tillsynsmyndigheterna. Därför föreslås ett införande av anmälningsplikt av kyltorn i förordningen (1998:889) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Miljönämnden ser positiv på förslaget som innebär att kommunala tillsynsmyndigheter får kännedom om var kyltorn är belägna samt vem som är verksamhetsutövare vilket underlättar vid förebyggande tillsyn och vid smittspårning.

Förslag till beslut

1. Miljönämnden svarar på kommunstyrelsen remiss enligt förvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2022-10-17
- Bilaga 1 Naturvårdsverkets skrivelse RU kyltorn och legionella

Beslutsplanering

Miljönämnden, 2022-11-15

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt Remiss från Miljödepartementet – Naturvårdsverkets skrivelse – Uppdrag att utreda åtgärder för att motverka och förebygga spridning av legionellabakterier från kyltorn. Svar önskas senast 2022-11-22.

Bakgrund

Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten har fått i uppdrag att utreda åtgärder för att motverka och förebygga spridning av legionellabakterier från kyltorn samt att underlätta smittspårning vid legionellautbrott som misstänks härstamma från kyltorn. Efter utredning föreslås en ny bestämmelse om anmälningsplikt av kyltorn i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899).

Kyltorn som inte sköts korrekt kan utgöra en risk för spridning av legionella. Kombinationen av följande tre faktorer gör kyltorn till potentiella riskanläggningar för spridning av legionellainfektion:

- möjligheter för legionellabakterier att växa till,
- att vattnet eller vätskan som innehåller legionellabakterier bildar aerosoler och
- potential för aerosolerna att nå många människor.

Inom uppdraget har det framkommit att ett fåtal kommuner, och endast hälften av länsstyrelserna bedriver aktiv tillsyn av kyltorn idag. Kyltorn är i sig inte anmälnings- eller tillståndspliktiga. Anmälnings- eller tillståndspliktiga verksamheter enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) kan ha kyltorn men det är inte alltid som detta redovisas för tillsynsmyndigheten. Många kyltorn finns dock inom verksamheter som vare sig är anmälnings- eller tillståndspliktiga. Därför är en stor del kyltorn inte registrerade hos tillsynsmyndigheter vilket försvårar kommunernas arbete med tillsyn och smittspårning i samband med inträffade sjukdomsfall. Ett fåtal kommuner har genomfört inventeringar av kyltorn men arbetet är tidskrävande och ger endast en ögonblicksbild av var kyltornen finns. Utifrån inventeringar samt en grov skattning som gjorts inom uppdraget bör det finnas mellan tusen och några få tusen kyltorn i landet, det finns dock stora osäkerheter i dessa siffror.

Bestämmelsen om anmälningsplikt föreslås införas i 38 a §. Detta skulle ge en bättre möjlighet att utforma den språkligt och juridiskt utifrån de omständigheter som är aktuella för kyltorn, än vad som skulle vara fallet om bestämmelsen läggs direkt i 38 §. Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten menar att det därmed skulle kunna införas en definition av vad som menas med ett kyltorn i bestämmelsen om anmälningsplikt. Projektarbetsgruppen föreslår en allmängiltig definition av kyltorn: ”Med kyltorn menas en anordning som används för att avlägsna överskottsvärme från kylprocesser där kylningen sker genom att tillföra vatten till luftflödet på ett sätt som gör att aerosoler bildas.”

Utöver förslaget om införande av anmälningsplikt av kyltorn i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899) föreslår Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten följande kompletterande åtgärder:

- Riktad information till tillsynsmyndigheter och andra berörda för att uppmärksamma lagändringen och vad den innebär.
- Tillsynsvägledning för att motverka och förebygga smittspridning av legionellabakterier.
- Krav på rapportering av kyltorn i föreskrifterna om miljörapport (NFS 2016:8).

Det Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten vill uppnå genom förslaget är att de kommunala tillsynsmyndigheterna ska få kännedom om var kyltornen är belägna samt vem som är verksamhetsutövare för att underlätta vid smittspårning och vid förebyggande tillsyn. En

anmälningsplikt medför också skärpta krav på egenkontroll, eftersom anmälningspliktiga verksamheter omfattas av krav enligt egenkontrollförordningen. I förlängningen menar de även att förslaget bör innebära en minskad risk för negativa hälsoeffekter i form av antal fall och utbrott av legionellsmitta orsakade av kyltorn.

Undantag från anmälningsplikt

De kyltorn som redan ingår i en anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) undantas från anmälningsplikt enligt förslaget, för att undvika dubbelreglering. Sannolikt finns alla anmälnings- eller tillståndspliktiga verksamheter i tillsynsmyndigheternas register. De kyltorn som finns inom dessa typer av verksamheter omfattas därmed redan av reglering om egenkontroll, villkor i tillståndet eller försiktighetsmått som lämnats i samband med anmälan. För att kommunerna ska få kännedom om kyltorn inom tillståndspliktiga verksamheter föreslås införandet av krav på rapportering av kyltorn via de årliga miljörapporterna (NFS 2016:8). För de anmälningspliktiga verksamheter som ligger under kommunens tillsynsansvar bedömer Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten att det är möjligt för kommunerna att ta reda på om dessa har kyltorn.

Förvaltningens förslag till yttrande

Miljönämnden ser positivt på förslaget om ny bestämmelse om anmälningsplikt i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899). Ett införande om anmälningsplikt av kyltorn skulle innebära att tillsynsmyndigheterna får kännedom om var kyltorn är belägna samt vem som är verksamhetsutövare. Tillsynsmyndigheterna kan därmed bedriva förebyggande tillsyn för att minska risken för olägenhet för människors hälsa i form av att legionellabakterier sprids från kyltorn. Ett införande om anmälningsplikt skulle även underlätta för smittspårning vid utbrott av legionella.

Miljönämnden ser positivt på att inkludera en definition av vad som menas med ett kyltorn i bestämmelsen om anmälningsplikt för att tydliggöra vilken typ av anordning som omfattas av anmälningsplikt eller ej. Miljönämnden ser även positivt på att tillsynsvägledning tas fram och menar att det är av vikt att detta sker så snart som möjligt oavsett om det beslutas om en ny anmälningsplikt eller inte. Detta då det i nuläget finns anmälnings- och tillståndspliktiga verksamheter registrerade hos tillsynsmyndigheterna där kyltorn ingår.

Svårigheterna med att utföra inventeringar av kyltorn som nämns i Naturvårdsverkets och Folkhälsomyndighetens redovisning visar på brist på information om var kyltorn skulle tänkas vara belägna och vilka typer av verksamheter som använder sig av kyltorn. Miljönämnden ser en risk i att information om ny anmälningsplikt inte når ut till alla berörda. Det finns även erfarenhet av att verksamheter som omfattas av anmälningsplikt inte följer denna bestämmelse. Det vore därför önskvärt med stöd från vägledande myndigheter för att nå ut till relevanta målgrupper, samt med ett förtydligande av kommunernas roll och prioritering i att undersöka om alla berörda anmält sig genom att arbeta med uppsökande tillsyn.

Att kyltorn som är en del av anmälnings- eller tillståndspliktiga verksamheter enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) inte omfattas av den föreslagna bestämmelsen om anmälningsplikt kan innebära en risk. Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten föreslår dock en kompletterande åtgärd om rapporteringskrav för tillståndspliktiga verksamheter och kan minimera denna risk till viss del. Vilket miljönämnden ser som positivt. Genom rapporteringskrav får tillsynsmyndigheterna kännedom om vilka tillståndspliktiga verksamheter som har kyltorn vilket underlättar vid förebyggande tillsyn och vid smittspårning. Det är dock av

vikt att tillsyn av kyltorn och dess egenkontroll på dessa verksamheter prioriteras och hanteras likvärdigt i alla kommuner, därför är miljönämnden positiv till kompletterande åtgärder som tillsynsvägledning.

För de verksamheter som är anmälningspliktiga enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) saknas konkreta förslag på rapportering eller registrering av eventuella kyltorn inom verksamheterna. Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten bedömer dock att dessa verksamheter är kända av tillsynsmyndigheterna. Men i dagsläget bedriver endast ett fåtal kommuner och runt hälften av länsstyrelsen tillsyn av kyltorn. Anledningen till detta tros vara att det saknas tydliga krav på att denna typ av verksamhet skall rapportera in eller ange om de har kyltorn vid anmälan och inte heller krav på att detta ska kontrolleras vid tillsyn. Här föreligger en risk då vissa av dessa verksamheter är små och ofta inte har kunskap om risker med tillväxt och spridning av legionellabakterier från kyltorn. Miljönämndens förhoppning är att det ställs striktare krav om att befintliga samt kommande anmälningspliktiga verksamheter enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) ska rapportera om de har kyltorn samt att tillsyn av kyltorn på dessa verksamheter ska bedrivas. På så sätt kan fler kyltorn lokaliseras och risken för olägenhet för människors hälsa genom spridning av legionellabakterier minimeras.

Miljönämnden vill slutligen framföra att alla verksamheter som har ett kyltorn skall ha samma krav om såväl registrering i någon form som om egenkontroll, oavsett om kyltornet ingår i en redan anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet (enligt miljöprövningsförordningen (2013:251)) eller en verksamhet som i och med förslaget skulle bli anmälningspliktig enligt förordningen (1998:889) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Barnkonventionen

Beaktande av barnkonventionen är inte aktuellt i detta ärende.

Förslaget har utarbetats av Heidi Svensson, miljöinspektör, avdelningen för miljö- och hälsoskydd. Samråd har skett med Ola Gustafsson, avdelningschef, avdelningen för miljö- och hälsoskydd, och David Lindsjö, enhetschef, avdelningen för miljö- och hälsoskydd.

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Ola Gustafsson
Avdelningschef
Avdelningen för miljö och hälsoskydd